Lietas Nr. A420384413
Lietas arhīva Nr. A42-01101-14/15

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2014.gada 25.jūlijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:

tiesnese A.Reitupe,

rakstveida procesā izskatīja /pers. A/ (*/pers. A/*) pieteikumu par Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2013.gada 23.aprīļa lēmuma Nr.11-8/4063 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] No 1997.gada 8.janvāra /pers. A/ (turpmāk arī – pieteicējs) piešķirta Latvijas vecuma pensija par kopējo apdrošināšanas stāžu 13 gadi 4 mēneši 25 dienas. Uz 2013.gada 31.martu pieteicēja vecuma pensijas apmērs bija Ls 87,30 un piemaksas apmērs Ls 9,10.

Ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (turpmāk arī – Aģentūra) Rīgas pilsētas Kurzemes nodaļas 2013.gada 15.marta lēmumu Nr.13/695003 pieteicējam pārtraukta vecuma pensijas izmaksa un ar lēmumu Nr.13/695023 pārtraukts izmaksāt piemaksu pie vecuma pensijas.

Pieteicējs minētos lēmumus apstrīdēja.

Ar Aģentūras 2013.gada 23.aprīļa lēmumu Nr.11-8/4063 (turpmāk – Lēmums) (*lietas 18.–20.lapa*) atstāts negrozīts Aģentūras Rīgas pilsētas Kurzemes nodaļas 2013.gada 15.marta lēmums Nr.13/695003 un lēmums Nr.13/695003.

Lēmums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[1.1] Ievērojot Krievijas Federācijas Valdības un Latvijas Republikas Valdības vienošanās par Latvijas Republikas teritorijā dzīvojošo Krievijas Federācijas militāro pensionāru un viņu ģimenes locekļu sociālo aizsardzību (*spēkā no 1995.gada 27.februāra*) (turpmāk arī – Vienošanās) 9.pantu, jau no šīs Vienošanās spēkā stāšanās brīža persona nevarēja paļauties, ka vienlaicīgi saņems divu valstu pensijas.

Turklāt starpvalstu līgumu un nacionālo tiesību aktu būtība ir novērst situācijas, kad par vieniem un tiem pašiem apdrošināšanas periodiem persona vienlaicīgi saņem vairāku valstu pensijas.

Pieteicējs savā iesniegumā pensijas piešķiršanai bija norādījis, ka saņem Krievijas Federācijas Aizsardzības ministrijas izdienas pensiju. Tādēļ, lai izpildītu Vienošanos, Aģentūra 1998.gada 2.februārī nosūtīja Krievijas Federācijas vēstniecības Konsulārās daļas Sociālās nodrošināšanas nodaļai izziņu Nr.391 par Latvijas vecuma pensijas piešķiršanu pieteicējam.

Sakarā ar Latvijas Republikas Valsts kontroles 2011.gada 17.oktobra revīzijas ziņojuma ieteikumu 2012.gada 23.februārī Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā tika saņemta Ārlietu ministrijas sagatavota informācija par Krievijas Federācijas izdienas pensiju saņēmējiem, uz kuriem attiecas Vienošanās.

Salīdzinot saņemto informāciju ar informāciju par Aģentūras sniegto pakalpojumu saņēmējiem, tika konstatēts, ka pieteicējs saņem gan Krievijas Federācijas izdienas pensiju, gan arī Latvijas vecuma pensiju. Līdz ar to no Krievijas Federācijas puses Vienošanās netika pildīta, tas ir, izdienas pensija netika pārtraukta.

[1.2] Lai novērstu situācijas, kad Latvijas pensija ir piešķirta par to pašu apdrošināšanas periodu, par kuru pensiju piešķīrusi cita valsts, likumdevējs ir papildinājis likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumus ar 42.^{1}punktu.

Ņemot vērā, ka mainījās tiesiskie apstākļi un tika saņemta informācija par Krievijas Federācijas izdienas pensiju saņēmējiem, Aģentūras Rīgas pilsētas Kurzemes nodaļa 2012.gada augustā uzsāka administratīvo procesu uz iestādes iniciatīvas pamata.

[1.3] 2012.gada 30.augustā pieteicējam pieprasīts iesniegt izziņu, par kādiem periodiem viņš saņem Krievijas Federācijas izdienas pensiju. Vienlaicīgi viņš tika informēts, ka gadījumā, ja konstatēs, ka Krievijas Federācijas izdienas pensija piešķirta par to pašu periodu, par kuru ir piešķirta Latvijas pensija, tad Latvijas pensija tiks pārskatīta.

Pieteicējs iesniedza Krievijas Federācijas vēstniecības Konsulārās nodaļas Sociālās nodrošināšanas nodaļas 2012.gada 18.septembra izziņu Nr.43939/1528, kurā norādīts, ka viņš saņem Krievijas Federācijas pensiju par dienesta periodu no 1953.gada 20.jūlija līdz 1984.gada 12.septembrim.

[1.4] Pamatojoties uz iepriekš minēto, no 2013.gada 1.aprīļa tika pārskatīts Latvijas vecuma pensijai vērā ņemtais apdrošināšanas stāžs un no tā tika izslēgts periods no 1953.gada 20.jūlija līdz 1984.gada 12.septembrim, kurš ir ņemts vērā, piešķirot arī Krievijas Federācijas izdienas pensiju.

Pieteicējam Latvijas apdrošināšanas stāžs pēc pārskatīšanas ir 7 gadi 7 mēneši 9 dienas, kas ir mazāks nekā noteiktais nepieciešamais minimālais apdrošināšanas stāžs (10 gadi), lai viņam būtu tiesības uz Latvijas vecuma pensiju.

Tā kā pieteicējam nav tiesību uz vecuma pensiju, attiecīgi viņam nav tiesības arī uz piemaksu pie vecuma pensijas.

[1.5] Pieteicējs ir Krievijas Federācijas militārpersona, uz kuru attiecas Vienošanās nosacījumi, kas neparedz vienlaikus saņemt divu valstu pensijas. Pārtraucot vecuma pensiju, ir noregulētas pieteicēja tiesības uz pensiju atbilstoši Vienošanās nosacījumiem un likuma „Par valsts pensijām" tiesiskajam regulējumam. Pieteicējam nevarēja rasties tiesiskā paļāvība, kura šobrīd būtu aizsargājama. Tas, ka, izslēdzot no apdrošināšanas stāža periodus, persona ir zaudējusi tiesības uz vecuma pensiju Latvijā, nenozīmē, ka personai ir atņemtas sociālās garantijas vecuma gadījumā.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu. Pieteikumā un tā papildinājumā norādīja šādus argumentus.

[2.1] Pieteicējam vecuma pensija Latvijā tika piešķirta uz mūžu no 1997.gada 8.janvāra par noteiktu apdrošināšanas stāžu. 2012.gada 14.jūnija likums „Grozījumi likumā „Par valsts pensijām"" stājās spēkā 2012.gada 18.jūlijā. Grozījumos nav iekļautas normas, kas noteic, ka Latvijas pensionāriem samazina iepriekš noteikto apdrošināšanas stāžu un liedz jau reiz piešķirtās tiesības uz Latvijas vecuma pensiju.

Šajā lietā ir strīds, vai likumdevējs, papildinot likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumus ar jaunu 42.^{1}punktu, ir noteicis atpakaļejošu spēku minētai tiesību normai.

Tiesību normas atpakaļvērsts spēks nozīmē, ka tiesību norma tiek attiecināta uz tām situācijām, kuras radušās vēl pirms tiesību normas spēkā stāšanās brīža. Pamatā tiesību normai atpakaļvērstu spēku nevar piešķirt, jo tas izriet no tiesiskas valsts principa, kas pieprasa nodrošināt uzticību tiesībām un tiesisko drošību. Tiesību normai var paredzēt atpakaļvērstu spēku, ja tā paredz labvēlīgākas sekas, nekā iepriekš bijušas noteiktas, kā arī tad, ja ir pietiekams pamats ierobežot indivīda uzticību tiesībām. Šādā gadījumā likumdevējam ir jāparedz pārejas noteikumi vai atlīdzinājums.

Likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.^{1}punktā ir paredzēti citi īpaši izņēmuma gadījumi, kad tiek pārrēķināta Latvijas pensija, iepriekš noteiktos apdrošināšanas stāža periodus izslēdzot. Proti, ja to paredz Eiropas Padomes regula Nr. 883/2004 vai Saeimas apstiprinātais starptautiskais līgums.

Vienošanos Saeima nav apstiprinājusi kā starptautisku līgumu. Tas nozīmē, ka Lēmumā nevarēja atsaukties uz Vienošanos un ierobežot pieteicēja tiesības. Tieši pretēji, interpretējot Vienošanās 9.pantu, var secināt, ka tas attiecas uz „bijušajām militārpersonām", nevis vienkārši „militārpersonām". Lēmumā norādīts, ka pieteicēja dienesta periods bruņotajos spēkos beidzies 1984.gada 12.septembrī.

[2.2] Vienošanās 9.pants neliedz personai tiesības uz Latvijas pensiju, kā arī nepieļauj Latvijas kompetentiem orgāniem samazināt apdrošināšanas stāžu, ierobežot vienlaicīgu Krievijas Federācijas Aizsardzības ministrijas izdienas pensijas un Latvijas pensijas saņemšanu un nepilnvaro Latvijas kompetentos orgānus apturēt noteikto pensiju izmaksu.

[2.3] Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas līgums par sadarbību sociālās drošības jomā (turpmāk arī – Līgums) neattiecas uz pieteicēja apstākļiem. Tas izriet no Līguma 3.panta 3.punkta.

Pieteicējs ne šobrīd, ne 1994.gada 30.aprīlī (laikā, kad parakstīta Vienošanās), ne 2011.gada 19.janvārī (laikā, kad stājās spēkā Līgums) nebija militārpersona.

[2.4] Pieteicējs norāda uz tiesas paustajām atziņām – Satversmes tiesas 2011.gada 17.februāra sprieduma lietā Nr.2010-20-0106 6.5., 14.punktu, Eiropas Cilvēktiesību tiesas Lielās palātas 2009.gada 18.februāra sprieduma lietā „Andrejeva pret Latviju" 89., 90.punktu, Eiropas Cilvēktiesību tiesas Lielās palātas 2010.gada 16.marta sprieduma lietā „Carson and Oters v. the United Kingdom" 88.punktu, Satversmes tiesas 2001.gada 26.jūnija sprieduma lietā Nr.2001-02-0106 4., 14.punktu.

Pieteicējs norādījis uz juridiskajā literatūrā pausto atziņu, ka Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 14.pants kopsakarā ar Pirmā protokola 1.pantu jātulko atbilstoši Vīnes konvencijas par starptautiskām līgumu tiesībām 31.pantam.

[3] Atbildētāja – Aģentūra Administratīvajā rajona tiesā iesniegtajā paskaidrojumā pieteikumu neatzīst un uzskata to par noraidāmu, Lēmumā minētos argumentus papildinot ar šādiem apsvērumiem.

Likumdevējs ir pieņēmis imperatīvu normu, saskaņā ar kuru izdodams obligātais administratīvais akts. Tiesiskās paļāvības princips nedod pamatu ticēt, ka reiz noteiktā tiesiskā situācija nekad nemainīsies. Likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.[1]punktu iestāde ir piemērojusi uz priekšu, nevis tai piešķirot atpakaļvērstu spēku. Nav konstatējams Satversmē un starptautiskajos cilvēktiesību dokumentos garantēto tiesību uz īpašumu aizskārums.

[4] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.[1]panta pirmo daļu administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā bez tiesas sēdes, ja likumā nav noteikts citādi.

Tā kā pieteicējs saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.[1]panta ceturto daļu nav izteicis lūgumu skatīt lietu mutvārdu procesā, kā arī to, ka lietā esošie pierādījumi ir pietiekami, tiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 112.[1]panta pirmajai un ceturtajai daļai lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[5] Vispusīgi un objektīvi izvērtējusi lietas materiālus, pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus, tiesa atzīst, ka pieteikums nav pamatots un tādēļ noraidāms.

[6] 1997.gada 8.janvārī Aģentūra izdeva pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru pieteicējam piešķīra Latvijas Republikas vecuma pensiju par kopējo apdrošināšanas stāžu 13 gadi 4 mēneši un 25 dienas. No 2008.gada 1.jūnija pie vecuma pensijas tika piešķirta piemaksa. Uz 2013.gada 31.martu pensijas apmērs bija Ls 87,30 un piemaksas apmērs bija Ls 9,10.

[7] Administratīvā procesa likuma 85.panta otrajā daļā noteikts, ka adresātam labvēlīgu tiesisku administratīvo aktu var atcelt tad, ja ir vismaz viens no šādiem apstākļiem: 1) tiesību norma paredz administratīvā akta atcelšanu vai administratīvais akts ietver tā atcelšanas atrunu; 2) administratīvais akts izdots ar kādu citu nosacījumu un šis nosacījums nav vispār izpildīts, nav pienācīgi izpildīts vai nav laikus izpildīts; 3) mainījušies lietas faktiskie vai tiesiskie apstākļi, kuriem pastāvot administratīvā akta izdošanas brīdī, iestāde varētu šādu administratīvo aktu neizdot. Šādā gadījumā administratīvo aktu var atcelt triju mēnešu laikā no dienas, kad iestāde uzzināja par tā atcelšanas iespēju, bet ne vēlāk kā viena gada laikā no tā spēkā stāšanās dienas; 4) mainījušies lietas faktiskie vai tiesiskie apstākļi, kuriem pastāvot administratīvā akta izdošanas brīdī, iestāde varētu šādu administratīvo aktu neizdot, un administratīvā akta palikšana spēkā skar būtiskas sabiedrības intereses.

[8] Ar Lēmumu pieteicējam pārtraukta vecuma pensijas izmaksa un piemaksas pie vecuma pensijas izmaksa. Vecuma pensijas izmaksas pārtraukšana pamatota ar likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.[1]punktu, bet piemaksas pie vecuma pensijas izmaksas pārtraukšana – ar šī likuma pārejas noteikumu 41.punktu un Ministru kabineta 2008.gada 16.decembra noteikumu Nr.1024 „Noteikumi par ikmēneša piemaksu pie vecuma un invaliditātes pensijas" (turpmāk – noteikumi Nr.1024) 2., 6. un 7.punktu.

[9] Atbilstoši likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.[1]punktam, ja personai ir piešķirta citas valsts pensija par apdrošināšanas periodiem, kas ņemti vērā, piešķirot vai pārrēķinot Latvijas pensiju, Latvijas pensija pārrēķināma vai tās izmaksāšana pārtraucama, šos periodus izslēdzot, ja regulā Nr.883/2004 vai Saeimas apstiprinātajos starptautiskajos līgumos nav noteikts citādi.

Šī likuma pārejas noteikumu 41.punkta pirmais teikums noteic, ka Latvijā un Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstīs dzīvojošiem vecuma un invaliditātes pensijas saņēmējiem par apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995.gada 31.decembrim un ņemts vērā, piešķirot (pārrēķinot) pensiju, līdz 2011.gada 31.decembrim piešķir piemaksu par katru apdrošināšanas stāža gadu. Savukārt noteikumu Nr.1024 2.punkts paredz, ka piemaksa ir atkarīga no apdrošināšanas stāža (pilnos gados), kas uzkrāts līdz 1995.gada 31.decembrim un par kuru Latvijā ir aprēķināta vecuma vai invaliditātes pensija. Atbilstoši šo noteikumu 6.punktam, ja apdrošināšanas stāžs, kas uzkrāts līdz 1995.gada 31.decembrim, pēc piemaksas piešķiršanas tiek pārskatīts un atbilstoši pārrēķināta vecuma vai invaliditātes pensija, attiecīgi pārrēķina arī piemaksu. Savukārt saskaņā ar šo noteikumu 7.punktu, ja personai atbilstoši likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.punktam tiek pārskatīts apdrošināšanas stāžs par periodu līdz 1995.gada 31.decembrim, vienlaikus ar pensijas apmēra pārskatīšanu pārskata arī piemaksas apmēru.

[10] Saskaņā ar Latvijas Republikas Valsts kontroles 2011.gada 17.oktobra revīzijas ziņojuma „Paralēlā likumības revīzija par Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas atbildīgo valsts institūciju darbību, nodrošinot saistību izpildi, kas izriet no Vienošanās" ieteikumu Aģentūra saņēma Ārlietu ministrijas sagatavotu informāciju par Krievijas Federācijas izdienas pensiju saņēmējiem, uz kuriem attiecas Vienošanās. Salīdzinot saņemto informāciju ar informāciju par Aģentūras sniegto pakalpojumu saņēmējiem, konstatēts, ka pieteicējs saņem gan Krievijas Federācijas izdienas pensiju, gan arī Latvijas Republikas vecuma pensiju.

Kā izriet no lietas materiāliem, pieteicējam saskaņā ar Krievijas Federācijas tiesību aktiem izdienas stāžā iekļauts periods no

1953.gada 20.jūlija līdz 1984.gada 12.septembrim (*lietas 38.-39.lapa*). Periods no 1953.gada 20.jūlija līdz 1984.gada 12.septembrim iekļauts arī periodā, par kuru pieteicējam piešķirta Latvijas Republikas vecuma pensija.

[11] Atbilstoši Vienošanās 1. un 2.pantam, Vienošanās mērķis ir nodrošināt Krievijas Federācijas militārpersonu (militāro pensionāru) un viņu ģimenes locekļu, kuri pastāvīgi dzīvo un kuriem būtu tiesības dzīvot Latvijas Republikas teritorijā, sociālo aizsardzību.

Vienošanās III sadaļa reglamentē pensiju nodrošināšanu. No Vienošanās 7.panta secināms, ka primāri visus jautājumus, kas saistīti ar militāro pensionāru pensijām un pabalstiem (pensiju un pabalstu noteikšana, pārrēķināšana un izmaksa) risina Krievijas Federācijas iestādes (Krievijas Federācijas Aizsardzības ministrija un citi kompetenti orgāni), sadarbojoties ar Latvijas Republikas kompetentajām iestādēm (orgāniem).

Tas cita starpā izsecināms no spēkā esošajām normām, jo saskaņā ar Krievijas Federācijas 1998.gada 27.maija federālo likumu „Par militārpersonu statusu" (*tekstu krievu valodā sk. http://docs.cntd.ru/document/901709264*) par bijušās militārpersonas un viņu ģimenes locekļu sociālo aizsardzību, materiālo nodrošinājumu ir uzņēmusies gādāt Krievijas Federācija saskaņā ar šā likuma 3.pantu. Atvaļinātām militārpersonām un viņu ģimenes locekļiem ir tiesības uz likumā noteiktām sociālām garantijām, tostarp likumā noteiktu medicīnisko aprūpi (16.pants), kā arī pabalstiem un izmaksām naudas izteiksmē, ņemot vērā militārpersonas un viņa ģimenes sastāvu, veselības stāvokli, ģimenes materiālo stāvokli un citus nosacījumus.

Atbilstoši Vienošanās 9.pantam Latvijas Republika, ja tā uzskata par nepieciešamu, ir tiesīga piešķirt Krievijas Federācijas militārpersonai arī Latvijas Republikas valsts pensiju. No Vienošanās 9.panta otrā teikuma izriet, ka gadījumos, kad persona saņem pensiju no abām valstīm, Krievijas Federācijai ir paredzētas tiesības apturēt pensijas, kas militārpersonai piešķirta pirms Latvijas pensijas piešķiršanas, izmaksu uz laiku, kamēr persona saņem Latvijas pensiju. Tā kā saskaņā ar Vienošanos militārpersonām pensijas maksās Krievijas Federācija, secināms, ka Vienošanās paredz Krievijas Federācijas kompetentām iestādēm tiesības ierobežot pensijas izmaksu dubultā apmērā, ja persona izvēlas saņemt Latvijas Republikas piešķirtu pensiju.

Kā pamatoti norādīts Lēmumā, starpvalstu līgumu (attiecīgi arī konkrētās Vienošanās) būtība ir novērst situācijas, kad par vieniem un tiem pašiem apdrošināšanas periodiem persona saņem vienlaicīgi vairāku valstu pensijas. No Vienošanās 9.panta satura tiesai nav šaubu, ka normas mērķis ir novērst situācijas, kad bijušajām militārpersonām par vienu un to pašu apdrošināšanas periodu pensijas tiktu maksātas gan no Latvijas Republikas budžeta, gan Krievijas Federācijas budžeta. Līdz ar to pieteicējam gan no Vienošanās spēkā stāšanās brīža, gan no iesnieguma par pensijas piešķiršanu brīža nebija tiesiska pamata paļauties, ka viņš vienlaicīgi par vienu un to pašu apdrošināšanas periodu varētu saņemt divu valstu pensijas. Situācija, kad persona par vienu un to pašu apdrošināšanas periodu saņem pensiju divās valstīs, ir pretrunā ar vispārpieņemtiem principiem sociālās aizsardzības jomā. Turklāt, situācija, kad persona saņem pensiju par vienu un to pašu apdrošināšanas stāžu divās valstīs, ir netaisnīga pret tām personām, kas saņem pensiju tikai vienā valstī par konkrētu apdrošināšanas stāžu. Tādējādi tiesiskās vienlīdzības princips prasa, lai situācija būtu atrisināta taisnīgi un nevienai personai nebūtu priekšrocības pret citām personām, ja tās atrodas salīdzināmos apstākļos. Tiesa nesaskata loģiskus apsvērumus tam, kāpēc pret pieteicēju būtu jāpastāv atšķirīgai attieksmei situācijā, kad viņš saņem pensiju divās valstīs par vienu un to pašu apdrošināšanas periodu, salīdzinājumā ar personām, kas saņem pensiju vienā valstī par attiecīgu apdrošināšanas stāžu. Pārrēķinot pensiju un izslēdzot no tās apdrošināšanas stāžu, par kādu pieteicējs jau saņem pensiju no Krievijas Federācijas, valsts ir nodrošinājusi tiesiskās vienlīdzības principa ievērošanu attiecībā pret pārējiem valsts vecuma pensijas saņēmējiem, kas saņem vecuma pensiju par konkrētu apdrošināšanas stāžu vienā valstī.

Vienlaikus konstatējams, ka Vienošanās nesatur nekādus nosacījumus attiecībā uz līgumslēdzēju valstu pensiju piešķiršanu, pensiju apmēru, kā arī pensiju pārrēķināšanas noteikumiem, tostarp Vienošanās nesatur regulējumu par to, kā jārīkojas situācijās, kad persona par vienu un to pašu periodu saņem abu valstu pensijas. Līdz ar to pensiju piešķiršana, pensiju pārskatīšana un citi ar pensijām saistīti jautājumi risināmi saskaņā ar nacionālajiem tiesību aktiem.

[12] Likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.^{1}punkts nepārprotami noteic, ka personai nav tiesiska pamata par vienu un to pašu apdrošināšanas periodu saņemt gan Latvijas, gan citas valsts pensiju. Savukārt Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 29.aprīļa regula (EK) Nr.883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu pieteicēja gadījumā nav piemērojama.

Tā kā likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.^{1}punkts, kurš stājās spēkā 2012.gada 18.jūlijā, paredz, ka šādā gadījumā Latvijas pensija pārrēķināma vai tās izmaksāšana pārtraucama, šos periodus izslēdzot, tad ir iestājušies Administratīvā procesa likuma 85.panta otrās daļas 1.punkta nosacījumi, kas ir par pamatu iepriekš izdota labvēlīga tiesiska administratīvā akta atcelšanai. Līdz ar to Aģentūra, ievērojot iepriekš minēto tiesisko regulējumu, pamatoti šos periodus izslēdza no apdrošināšanas stāža.

[13] Saskaņā ar likuma „Par valsts pensijām" 11.panta pirmo daļu un pārejas noteikumu 8.^{2}punktu līdz 2014.gada 1.janvārim tiesības uz vecuma pensiju ir personām, kuru apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 10 gadiem.

Lietā nav strīda, ka pieteicēja Latvijas apdrošināšanas stāžs, izslēdzot periodu no 1953.gada 20.jūlija līdz 1984.gada 12.septembrim, nesasniedz 10 gadus (saskaņā ar Lēmumā norādīto pieteicēja Latvijas apdrošināšanas stāžs pēc pārskatīšanas ir 7 gadi 7 mēneši 9 dienas). Tādējādi atbilstoši likumam „Par valsts pensijām" pieteicējam nav tiesību uz Latvijas vecuma pensiju, tāpēc piešķirtās pensijas izmaksāšana ir pārtraucama.

[14] Pārtraucot vecuma pensijas izmaksu sakarā ar to, ka pēc apdrošināšanas perioda izslēgšanas pieteicējam nepietiek pensijas piešķiršanai nepieciešamā kopējā stāža, iestāde tiesiski pārtraukusi arī piemaksas pie vecuma pensijas izmaksu.

[15] Nepamatots ir pieteicēja arguments, ka likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.[1]punkts uz viņu nav attiecināms, jo minimālais Krievijas Federācijas izdienas pensijas piešķiršanai nepieciešamais stāžs ir 20 gadi un līdz ar to pieteicējam būtu tiesības uz šādu pensiju arī tad, ja izdienas stāžā netiktu ieskaitīti Latvijas valsts vecuma pensijas piešķiršanā vērā ņemtie periodi.

No lietas materiāliem izriet, ka Krievijas Federācijas izdienas pensija un Latvijas valsts vecuma pensija pieteicējam ir piešķirta daļēji par to pašu periodu.

Tas, ka pieteicējs Krievijas Federācijas izdienas pensiju saņem par periodu no 1953.gada 20.jūlija līdz 1984.gada 12.septembrim, nozīmē ne tikai to, ka šie periodi ir izmantoti, lai noteiktu, vai pieteicējam ir tiesības uz Krievijas Federācijas izdienas pensiju. Atbilstoši Krievijas Militāro pensiju likuma 14.pantam par katru izdienas stāža gadu, kas pārsniedz 20 gadus, izdienas pensijas apmērs tiek paaugstināts par 3 procentiem. Tātad, jo lielāks ir izdienas stāžs, jo lielāku izdienas pensiju persona saņem. Līdz ar to minētie periodi ietekmējuši arī pieteicēja Krievijas Federācijas izdienas pensijas apmēru, un ir pamats teikt, ka pieteicējs par šiem periodiem pensiju saņem divas reizes – gan no Krievijas Federācijas, gan no Latvijas Republikas.

Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.[1]punkts ir attiecināms uz pieteicēju.

[16] Pretēji pieteicēja norādītajam, tiesa secina, ka uz viņu konkrētajā gadījumā nav attiecināms Līgums, jo saskaņā ar Līguma 3.panta 3.punktu līgums neattiecas uz Līgumslēdzēju Pušu bruņoto spēku un citu saskaņā ar Līgumslēdzēju Pušu tiesību aktiem izveidoto militāro formējumu militārpersonām, iekšlietu sistēmās komandējošā un ierindas sastāva personām, viņu ģimenes locekļiem, kā arī Latvijas Republikā – uz personām, kuru pensiju nodrošinājums nav īstenots valsts sociālās apdrošināšanas sistēmas ietvaros, Krievijas Federācijā – uz personām, kuras pensiju nodrošināšanas jomā ir pielīdzinātas minētajām amatpersonām.

Tā kā pieteicējs ir bijis Krievijas Federācijas militārpersona, kas redzams no Krievijas Federācijas vēstniecības Konsulārās nodaļas Sociālās nodrošināšanas nodaļas 2012.gada 18.septembra izziņas Nr.43939/1528, uz viņu neattiecas Līguma nosacījumi.

[17] Pieteicējs norāda, ka likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 42.[1]punkts ierobežo Satversmē un starptautiskajās tiesību normās garantētās tiesības uz sociālo nodrošinājumu.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka tiesības uz pensijas izmaksu uzskatāmas par īpašumu Satversmes 105.panta izpratnē. Tomēr, vērtējot kādas tiesību normas atbilstību minētajam pantam, nepieciešams ņemt vērā to, vai lieta skar arī sociālo tiesību jomu. Ja lieta minēto jomu skar, tad vienlaikus ir atzīstams, ka pieteikuma iesniedzēja tiesības un tiesiskās intereses nevar tikt aizsargātas tādā pašā mērā, kā tas būtu gadījumā, ja ierobežotas būtu īpašuma tiesības to „klasiskajā" izpratnē (*sk. Satversmes tiesas 2007.gada 8.jūnija sprieduma lietā Nr.2007-01-01 20. un 21.punktu*).

Satversmes tiesa ir arī atzinusi, ka attiecībā uz īpašuma tiesībām sociālo tiesību jomā valstij ir piešķirama plaša rīcības brīvība, jo arī Satversmes 105.pantā noteiktās tiesības vēl negarantē noteiktu pensijas apmēru un tās var ierobežot.

Satversmes 109.pantā garantētās tiesības var ierobežot, ja ierobežojums ir noteikts ar likumu, ir attaisnots ar leģitīmu mērķi un atbilst samērīguma principam (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2007.gada 9.oktobra sprieduma lietā Nr.2007-04-03 26. punktu*).

Ierobežojums saņemt divas pensijas par vienu un to pašu stāžu (apdrošināšanas periodu) ir noteikts ar likumu un tam ir leģitīms mērķis – sociālās apdrošināšanas budžeta ilgtspējas nodrošināšana.

Konkrētajā gadījumā nav konstatējams, ka pieteicējam vispār tiktu liegts sociālā nodrošinājuma sistēmas atbalsts. Lietā esošie materiāli apstiprina, ka pieteicējam pensiju maksā Krievijas Federācija, kas saskaņā ar Vienošanos ir valsts, kurai primāri jānodrošina pieteicēja kā Krievijas Federācijas militārpersonas tiesības uz pensiju un citiem pabalstiem saskaņā ar Krievijas Federācijas tiesību aktiem. Tādējādi secināms, ka pieteicējam tiek sniegts sociālais nodrošinājums, kas ir ņemams vērā, lemjot par citu – Latvijas Republikas sociālā nodrošinājuma līdzekļu piešķiršanu vai izmaksu.

Eiropas Padomes Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 1.protokola 1.panta piemērošana visbiežāk tiek vērtēta kopsakarībā ar šajā konvencijā norādīto cilvēka pamattiesību aizsardzību, jo īpašuma tiesību ierobežošana, ja tā ir pamatota ar sabiedrības interesēm, ir pieļaujama. Tiesas ieskatā nav konstatējams, ka ir noticis minētās konvencijas 1.protokola 1.panta pārkāpums.

[18] Pastāvot iepriekš lietā konstatētajiem apstākļiem, tiesa atzīst, ka Lēmums ir tiesisks, savukārt pieteikums nav pamatots un tādēļ ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.–251. un 289.–291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

noraidīt pilnībā /pers. A/ (*/pers. A/*) pieteikumu par Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2013.gada 23.aprīļa lēmuma Nr.11-8/4063 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Administratīvajā apgabaltiesā mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Spriedums sastādīts 2014.gada 25.jūlijā.

Tiesnese *(paraksts)* A.Reitupe